

KÄRNKRAFTSKOMMUNERNA
SWEDISH MUNICIPALITIES
WITH NUCLEAR FACILITIES

Protokoll fört vid sammanträde med KSO styrelse

Datum: fredag den 29 september 2023
Tid och plats: kl. 09.00 - 11.30, digitalt möte.

Närvarande

Kävlinge kommun: Pia Almström (M) och Henrik Ekberg (SD).

Nyköpings kommun: Urban Granström (S) och Tommy Jonsson (M).

Oskarshamns kommun: Andreas Erlandsson (S), Lucas Lodge (M) och Sven Gunnar Persson (KD).

Varbergs kommun: Ann-Charlotte Stenkil (M), Jeanette Qvist (S) och Björn Lindström (SD).

Östhammars kommun: Fabian Sjöberg (M), Lisa Norén (S), Lennart Owenius (M) och Jonas Lennström (S).

Tjänstemän: Lars Blomberg, Oskarshamns kommun, Kersti Ingemarsson, Östhammars kommun och Jennica Toresson, Varbergs kommun.

KSO- samordnare: Ted Lindquist.

1. Föregående mötesprotokoll

Föreligger protokoll från senaste styrelsemötet den 31 mars 2023, som går igenom.

Beslut

Protokollet läggs till handlingarna.

---

2. Kommunrapporter

Kävlinge kommun

Eftersom Pia Almström, som GMF- representant är på NEA- konferens i Pari, så inleder hon med att informera i vissa GMF- frågor enligt punkt fyra på dagordningen. Pia har i Paris bland annat träffat energiminister Ebba Busch och hennes statssekreterare, men enligt Pia har regeringen inte kom så långt i frågan om nära dialog med berörda kommuner. Därför är det viktigt att dels ligga på regeringen och dels att KSO deltar vid konferenser i Europa.

Pia menar att det inom europanätverket uppfattas som att KSO numera har tagit steg tillbaka genom att inte vara representerade i dessa sammanhang som tidigare år. Vidare menar Pia att KSO måste bli mer drivande även nationellt i kärnkraftsfrågor annars finns en risk att Sverige blir överkört i ett internationellt sammanhang, som Pia uttrycker det. I övrigt inget att rapportera från Kävlinge kommun.

Varbergs kommun/Lokala säkerhetsnämnden vid Ringhalsverket

Lokala säkerhetsnämnden sammanträder denna dag.

Årets revisionsavställning är slutförd på R3, som fasades in på elnätet i juli. Revisionsavställningen för R4 var planerad att inledas den 2/8 och avslutas den 8/9, men nu har marknaden informerats om att revisionsperioden kommer att förlängas till den 24/9 på grund av avvikelser i ånggeneratorer som behöver utredas. Ringhals vice VD sedan 2017 Ulf Karlsson slutar och t f vice VD är Lars Björnvist. I juli bytte Ringhals Haveriberedskapsorganisation namn till Anläggningsberedskap och Krisledning byter namn till Förstärkt stab. Allt för att undvika missuppfattningar vid kommunikation med myndigheter. En arbetsgrupp har startats på tjänstemannanivå för att jobba med frågan om framtida markbehov vid nybyggnad av SMR. I gruppen ingår Vattenfall, länsstyrelsen och kommunen. Framkommer också att ordföranden i KS/säkerhetsnämnden har blivit kontaktad av frilansjournalisten Hans Rothenberg om nybyggnad av SMR vid Ringhals. Syftet med intervjun är oklart.

Östhammars kommun/Lokala säkerhetsnämnden vid Forsmarksverket

Av informationen framgår att räddningstjänsten numera deltar vid nämndens sammanträden. Säkerhetsnämnden arbetar med en informationsbroschyr om nämndens verksamhet och kärnenergiberedskapen. Broschyren är nu ute på remiss och många synpunkter har kommit in. Säkerhetsnämnden kommer att ha ett möte i Tierps kommun. Ny tillförordnad informationschef vid Forsmarksverket som heter Karin Swansson.

Samordnaren påminner om att en gemensam informationsbroschyr för säkerhetsnämnderna togs fram 2015/16. Lokala förhållanden framgår av en separat inlägga i broschyren. Förslag framkommer om att en översyn av informationsbroschyerna bör ske genom en samverkan mellan säkerhetsnämndernas sekreterare. Arbetet bör samordnas av Östhammar, som redan inlett arbetet.

Nyköpings kommun

Av rapporten framgår att kommunen inte längre har någon insyn i det kärntekniska frågorna efter nedläggningen av säkerhetsnämnden vid Studsvik. Av rapporten framgår dock att avfallsverksamheten expanderar och att mycket ny personal anställs. Industrin bedriver en förstudie tillsammans med företaget Kärnfull Next om eventuell etablering av 2-4 SMR vid Studsvik. Konstateras att liknande etableringsprocesser inte har gjorts på många år, vilket gör att detta även blir en läroprocess. Nyköpings kommun har spelat in vikten av att ha med kommunerna i ett tidigt skede. Det handlar om en process på upp till 10 år.

Oskarshamns kommun/Lokala säkerhetsnämnden vid Oskarshamnsverket

Årets revision av O3 pågick mellan den 15/4 och 12/6. I huvudsak handlade det om underhållsarbeten och bränslebyte. Totalt genomfördes 2 500 arbeten och 1 100 entreprenörer sysselsattes. Rivning av O1 och O2 fortsätter enligt plan. Målet är att nedmontera och optimera 29 759 ton avfall utan skador och i enlighet med budget samt att rivningen ska vara klar 2028. 220 personer arbetar med avveckling. I övrigt drift som vanligt. I kärnavfallsfrågan har kommun-ledningarna i Oskarshamn och Östhammar haft möte med SKB AB. Företagets ansökan 2011 var skriven som en helhet för de olika delarna. I den process som nu pågår så hanteras det som en delad ansökan när det gäller dels utbyggnaden av Clab 11000 ton och dels KBS 3/slut-förvaret i Östhammar. Framgår att denna uppdelning medför en del juridiska problem och det är därför viktigt att detta förhållande håller under hela processen. En annan fråga gäller ägarförhållanden med UNIPER, som en av OKG:s ägare. Svensk ledning har en uppfattning i frågan om framtida utbyggnad av kärnkraft än de tyska ägarna. Det är inofficiellt känt att minoritetsägaren Fortum är intresserade av OKG. Vidare framkommer att förändringen med utvidgade beredskapszoner och sammansättningen i den lokala säkerhetsnämnden inte har satt sig när det gäller de nya kommunernas närvaro vid nämndens möten. Slutligen framkommer att en framgångsrik Äspö- konferens har genomförts med ett 50- tal deltagare från ett 20- tal länder. Konferensen arrange-rades av IAEA. Temat var att utbyta erfarenheter för att kunna bygga geologiska slutförvar.

Beslut

Nämndsekreterarna får i uppdrag att samverka i arbetet kring en ny informationsbroschyr för de tre lokala säkerhetsnämnderna, med inlagor om lokala förhållanden. Östhammar bör samordna arbetet.

I övrigt anses kommunrapporterna som mottagna.

---

3. Uppföljning av regeringens förslag PM "Ny kärnkraft i Sverige", inkl rapport från hearing med regeringskansliet den 11/9.

KSO har tidigare avgivit yttrande i rubricerade till klimat- och näringslivsdepartementet. Regeringen har sedermera sänt förslaget på Lagrådsremiss. För närvarande oklart om hur förslaget kommer att hanteras från regeringens sida och när det gäller frågan om en proposition till riksdagen.

Ordföranden rapporterar från en hearing med regeringskansliet den 11 september. Energibranschen i övrigt var också inbjuden. Mötet var intressant, men innehöll egentligen inget nytt. Frågor som rör infrastrukturen kring anläggningarna behandlades inte alls. Kärnkraftverken är inte placerade nära storstäderna och det är inom branschen problem med rekrytering av kompetent personal. Noteras också att kärnavfallet inte diskuterades vid mötet och den frågan behöver lösas av regeringen redan i början av processen kring ny kärnkraft.

En proposition om ny kärnkraft kommer att läggas fram till halvårsskiftet 2024. Regeringen har den 28/9 lagt fram en proposition till riksdagen om att ta bort nuvarande regler i lagstiftningen som hindrar utbyggnad av ny kärnkraft så att det blir möjligt att bygga fler kärnkraftreaktorer på flera platser.

Framkommer också att det som KSO lyft fram i sitt yttrande och som ledamoten Pia Almström har påpekat vid dagens möter är vikten av dialog med kommunerna och kommunernas roll. Finns därför behov av en ny energiöverenskommelse över tid som håller. Vidare framkommer att tidigare erfarenheter visar att förslag om att bygga ny kärnkraft kommer att väcka känslor och mobilisera olika grupper.

Beslut

Rapporten med mera anses mottagen.

---

4. Omvärldsbevakning/ GMF- information

---

a) Rapport från GMF Steering Committee.

Som framgår av punkt två på dagordningen deltar GMF:s president Pia Almström endast under inledningen av dagens sammanträde på grund av att hon deltar i en konferens i Paris.

Av informationen framgår att den norska kommunen Halden nu är ny medlem i GMF, vilket är mycket positivt då de har erfarenhet av rivning som är av intresse och som kommer att kräva kompetensförsörjning.

Vidare framkommer att ett virtuellt utökat Extended Steering Committee- möte hölls den 6/10. Agendan innehöll förberedelser inför årsmötet i Wien 18/11, IAEA- konferensen och uppföljning av det inlämnade projektförslaget till Energidirektoratet. Vid mötet deltog även KSO-samordnaren.

b) Uppföljning av GMF- skrivelse 6/3 till EU- institutioner och medlemsstater om vikten och behovet av kommunalt engagemang i kärnkraftsfrågor i Europa.

GMF- skrivelsen har skickats till regeringskansliet och till de svenska ledamöterna i EU-Parlamentets kommitté för näringslivs, FoU- och energifrågor (ITRE). Den 8 juni hölls ett virtuellt möte med representanter för EU:s energidirektorat med anledning av skrivelsen, som betonar vikten av lokal/kommunal insyn och dialog i kärntekniska frågor. Pia Almström, Fabian Sjöberg och samordnaren deltog från svensk sida.

Junimötet ledde till att GMF ombads att ta fram nedanstående projektförslag med fokus på de frågor som lyfts i GMF- skrivelsen. Ett projekt skulle omfatta ett antal kärntekniska kommuner från EU:s medlemsstater. GMF har sedermera lämnat in ett projektförslag/koncept till EU:s Energidirektorat. Konceptförslaget omfattar ett praktiskt samarbetsprojekt som skulle jämföra nivån på kommunalt engagemang i olika skeden av kärnkraftscykeln i flera kommuner i olika länder med fokus på lärdomar och god praxis. Ännu har Energidirektoratet inte beslutat om något eventuellt projekt.

c) Rapport från GMF studieresa till Kalná nad Hronom, Slovakien den 27/6-29/6.

Pia Almström och Fabian Sjöberg deltog i studieresan, som bland annat omfattade besök och guidad tur till Energolands informationscenter och rundtur i Mochovce kärnkraftverk. Vidare besöktes även det nationella förvaret för radioaktivt avfall (JAVYS). Av rapporten framkommer att all utrustning byts ut i två reaktorer och det fortsätter sedan med ytterligare reaktorer.

d) Inbjudan GMF:s årsmöte den 18/10 i s m IAEA- konferens i Wien den 17/10-20/10

IAEA- konferensen benämns ”IAEA Technical Meeting on local stakeholder engagement in radioactive waste management”.

Anmälan har gjorts via den nationella tillsynsmyndigheten i landet (SSM). Anmälda från KSO-kommunerna är: Pia Almström och Fabian Sjöberg samt KSO-samordnaren (virtuellt).

Vid GMF:s årsmöte kommer bland annat val av nytt presidium (Steering Committee) att ske.

e) Beslut om Nominering av vice president till GMF Steering Committee (Presidium) 2024-2026.

Med anledning av att Pia Almström har av sagt sig omval till posten som ordförande/president i GMF föreslår presidiet att GMF- rapportören i styrelsen, Fabian Sjöberg (M), Östhammars kommun, nomineras som vice president i GMF:s presidium (Steering Committee) 2024-2026 i samband med årsmötet den 18 november 2023. Se separat skrivelse från presidiet.

Beslut

Styrelsen beslutar att till GMF:s årsmöte den 18/11 nominera GMF- rapportören i styrelsen, Fabian Sjöberg (M), Östhammars kommun, som vice president i GMF:s presidium (Steering Committee) åren 2024-2026.

f) Rapport från ECA - Forum (Nätverk kärntekniska kommuner) i USA den 17/5-19/5.

Det amerikanska nätverket för kärntekniska kommuner anordnade ett seminarium för kommuner och myndigheter med tema om SMR och ny kärnteknik och kärnteknisk utveckling. Pia Almström deltog som föredragshållare för GMF:s räkning.

Pia Almström framhåller att det var ett intressant möte. Det fanns också en möjlighet att träffa representanter från både det amerikanska nätverket ECA och det kanadensiska nätverket CANHC. De är i dessa länder långt framme i att ta tillvara kommunernas intressen och ser till den långsiktiga fördelen för kommunerna i samband med lokaliseringen av dessa anläggningar.

g) GMF har träffat samarbetsavtal med de amerikanska och kanadensiska nätverken för kärntekniska kommuner.

I samband med ovanstående konferens i USA träffades även en överenskommelse om ett globalt partnerskap mellan ECA, CANHC och GMF. Pia Almström framhåller att det handlar om att ta tillvara kommunernas intressen i de kärntekniska frågorna och vikten av transparens, öppenhet och information med staten, myndigheterna och industrin.

h) Inbjudan till ENEF Forum, Bratislava den 6/11-7/11

Några av konferensens teman rör:

- kärnbränslecykeln – avancerade kärnbränslen och tillgången på alternativ,
- kärntekniska komponenter och tjänster – möjligheter för och utmaningar inom diversifiering och standardisering av försörjningskedjan, inkl. för SMR,
- det europeiska systemets lämplighet – regelverk, kompetens, personal och finansieringsrisker och behov,
- utmaningar och kärnkraft under krigstid (trygghet i energiförsörjningen, säkerhet, skyddsåtgärder, mänskliga konsekvenser för anläggningarnas personal,
- geologiska djupförvar – status och lärdomar,
- avveckling av kärnkraftverk – operatörernas perspektiv,
- utveckling och underhåll

GMF- rapportören Fabian Sjöberg deltar i panelen under sessionen om slutförvarsfrågor. Fokus för Fabian ligger på vikten av det kommunala vetot och att som kommunpolitiker representera invånarna.

5. Rapport angående förfrågan från statliga RISE (Research Institutes of Sweden) om KSO- kommunernas om medverkan i projektet "Kärnkraft i samhället"

Med anledning av Energimyndighetens utlysning av projektmedel "Framtidens fossilfria elproduktion för en hållbar energiförsörjning" har RISE lämnat in ett projektförslag med frågor om hur bl. a. det lokala och regionala samhällsperspektivet kan inkluderas när nu regeringen har lagt förslag om ny kärnkraft.

RISE har under sommaren kontaktat KSO- samordnaren kring ansökan och presidiet och samordnaren har därefter fört en dialog med RISE kring det slutliga projektförslaget "Kärnkraft i samhället" och formerna för ett eventuellt partnerskap med RISE utifrån Energimyndighetens regler för finansiering med projektmedel.

Offentliga myndigheter/kommuner kan erhålla full kostnadstäckning för tid som läggs ned i projektet enligt Energimyndighetens regler. RISE bedömer att det är begränsade kostnader för de berörda kommunerna så att någon/några personer i huvudsak ska kunna avsätta tid för att ta fram underlag/statistik och delta i intervjuer. Således kommer den tid som förtroendevalda och tjänstepersoner lägger ned i projektet helt att kunna täckas med statliga projektmedel.

Efter en presidieberedning den 30/8 har RISE presenterat ett förslag när det gäller formell projektpart/projektparter som innebär att de tre kommunerna med kärnkraftverk i operativ drift ingår som parter då det kommer att vara de som behöver lägga mest personal/tid på att delta i projektet. Även övriga medlemskommuner i KSO kan komma att beröras. KSO:s presidium har tillstyrkt förslaget.

Noteras att de tre berörda kommunerna har lämnat in formulär till RISE med bekräftelse om partnerskap i.s.m. med projektansökan "Kärnkraft i samhället". Ansökan har sedan lämnats in till Energimyndigheten den 19 september. Ett beslut från myndigheten kan förväntas först i april månad 2024.

Noteras att i samband med dagens sammanträde lämnas ett externt föredrag om projektansökan av RISE.

Beslut

Presidiets beslut den 30/8 läggs med godkännande till handlingarna.

Rapporten anses i övrigt mottagen.

---

6. Sammanträdet den 9-10 november (lunch-lunch) föreslås genomföras i Oskarshamn

---

Till Presidiet har det framförts att ledamöterna i säkerhetsnämnderna gärna vill besöka andra säkerhetsnämnder och kärntekniska anläggningar som många inte har besökt tidigare. Fråga har ställts om KSO kan samordna detta.

Presidiet har därför föreslagit att studiebesök bör genomföras i s.m. ett möte i Oskarshamn. Fokus läggs på SKB AB:s kärnavfallsanläggningar. Föreligger inbjudan/program för studiebesök vid dels Äspölaboratoriet och dels Kapsellaboratoriet. Noteras att Mellanlagret för använt kärnbränsle, CLAB, är stängt för besökare p. g. a. den höjda terrorhotnivån i landet.

Anmälan från kommunerna görs till samordnaren så fort som möjligt för att den preliminära hotellbokningen m.m. ska kunna bekräftas.

Beslut

Förslaget till program för KSO- mötet i Oskarshamn den 9-10 november godkänns.

Kommunerna/säkerhetsnämnderna ska så fort som möjligt anmäla sina deltagare till KSO- samordnaren.

---

7. Budgetuppföljningen per 31/8

Föreligger en ekonomisk rapport per den 31 augusti. Av rapporten framgår att kostnaderna uppgår till 221 098 kronor och att årets resultat beräknas till 68 902 kronor.

Föreslås att en principiell diskussion om KSO- budgeten kommande år ska äga rum vid nästa styrelsemöte den 10/11. Presidiet får även i uppdrag att diskutera eventuella möjliga intressen för framtida medlemskap i KSO. Vice ordföranden har besökt ESS- anläggningen (European Spallation Source) i Lund. Lunds kommun kan ha intresse av ett eventuellt medlemskap i KSO.

Beslut

Budgetuppföljningen anses mottagen.

En principiell diskussion om KSO- budgeten kommande år ska äga rum vid nästa styrelsemöte den 10/11.

Presidiet får i uppdrag att diskutera eventuella möjliga intressen för framtida medlemskap i KSO.

---

8. Inbjudan från SSM till nationella strålsäkerhets- och forskningsdagar 2023 den 26-27 oktober

---

Se webblänk till program och anmälan: [SSM nationella strålsäkerhetsdagen 2023-10-26--27](#)

Myndigheten bjuder in till nationella strålsäkerhets- och forskningsdagar 2023.

Vid dagens sammanträde framgår att ordföranden deltar den 26/10 då programmet är av större intresse för kommunerna. En rapport från konferensen lämnas vid nästa sammanträde.

Beslut

Inbjudan anses mottagen.

---

9. Övriga frågor

- a) Samarbete med CET- konferensen i Oskarshamn 2024. Arrangörerna och GMF är intresserade av ett samarbete i någon form kring planeringen av konferensen.

Planerade teman:

- samverkan mellan olika energislag
- system och marknad
- små- och storskalig kärnkraft

Samordnaren får i uppdrag att fortsätta kontakterna med CET- konferensen och GMF.

- b) Slutrapport EU- projekt om implementering av EU:s direktiv rörande kärnenergi-beredskap i medlemsstaterna. Sverige/SSM deltagit som övad aktör i projektet och GMF/KSO som observatörer.

Presidiet och samordnaren får i uppdrag att kontakta SSM om deras medverkan vid ett kommande styrelsemöte där slutrapporten delges styrelsen och information lämnas om myndighetens syn på rapportens slutsatser.

- c) Fråga om administrativt stöd KSO. Östhammars kommun svarar för visst administrativt stöd till samordnaren. Oskarshamns kommun svarar för ekonomiadministrationen sedan 2015.

På förslag av presidiet beslutar styrelsen att ovanstående ordning gällande administrativt stöd ska gälla som tidigare.

- d) Kort rapport från avtackningslunch för sex trotjänare i styrelsen den 12 maj i Stockholm.

Från styrelsen deltog Lennart Owenius och Roland Palmqvist samt KSO- samordnaren. Den tidigare informationschefen vid dåvarande Statens Kärnkraftinspektion, SKI, hade bjudits in för att hålla ett föredrag och ge sin syn på myndighetens arbete och de goda kontakterna med kommunerna och de lokala säkerhetsnämnderna.

Vid avtackningen deltog fem av styrelsens trotjänare med mellan 33-12 tjänsteår i KSO- styrelsen. De som deltog var: Carl-Åke Andersson, Adèle Bergentoft och Gunbritt Lindfors från Nyköpings kommun, Anna-Lena Söderblom och Margareta Widén-Berggren, från Östhammars kommun.

Utöver ovanstående föredrag och trevlig samvaro intogs en gemensam lunch. Trotjänarna mottog även ett presentkort från KSO.

Samordnaren har blivit ombedd att framföra trotjänarnas varma tack till styrelsen.

Förslag framkommer om att ett foto från avtackningen ska läggas ut på KSO:s webbplats.

Rapporten från avtackningen anses mottagen. Samordnaren får i uppdrag att lägga ut ett foto från avtackningen på KSO:s webbplats.

---

11. Kl. 09.30: Föredrag om vikten av fortsatt underhåll av kärnkraftsanläggningar i drift

---

Föredragande KTH- professorerna Siegfried Evens och Per Högselius.

Per Högselius inleder med att informera om projektet “Nuclear Waters: Putting Water at the Centre of Nuclear Energy History”. Webbplats: www.nuclearwaters.eu. Ett teknikhistoriskt forskningsprojekt som finansieras av Europeiska Forskningsrådet (ERC), med en budget på 25 MSEK. Projektet bedrivs vid KTH och startade 2018. Det avslutas 2024. Målet är att skriva en ny global kärnkraftshistoria där vatten är i centrum för analysen. I sammanhanget belyses även kärnkraftens beroende av och relation till äldre tekniska traditioner, t.ex. ångmaskiner, svetsning, konstbevattning och översvämningsskydd med mera. Kärnkraft är beroende av två naturresurser, uran och vatten. Vattenflödet måste pågå hela tiden för säker elproduktion. Mötet mellan gammal och ny teknik är en utmaning när det gäller underhållet av äldre anläggningar.

Reaktorer i drift har ökat historiskt, men sedan 1990 är det en stagnation eftersom inga nya reaktorer byggs utan reaktorer avvecklas. Reactorer i drift blir allt äldre vilket aktualiserar väl utförd underhåll. Siegfried Evens betonar att detta förhållande beskrev i en debattartikel 2022. Där förhållandet med underhållsproblem och ökande risker med äldre reaktorer lyftes fram, till exempel problem med Ringhals 4 tryckbehållare. Problemen förekommer särskilt vid tryckvattenreaktor eftersom tryckbehållaren håller trycket uppe. I hela världen förekommer problem med korrosion i reaktorer, exempelvis i Frankrike där elproduktionen har behövt stoppats. Samtidigt är det svårt att förutse all korrosion eftersom endast 80-90 % kan förutses enligt franska EDF. Detta har även upptäckts vid rivningen av Barsebäck och Oskarshamn 1. Största utmaningen är neutronförsprödning i reaktortanken. Eftersom det nästan är omöjligt att ersätta en gammal reaktortank är just underhållet särskilt viktigt.

Vidare framhålls att kärnkraftbranschens fokus ligger mer på innovation, såsom SMR. Narrativet är att ny kärnkraft ska förändra världen. Även den svenska regeringens energipolitik med ny kärnkraft för att lösa klimatkrisen och energibehovet lyfts fram. Professor Janne Wallenius och företaget Blykalla har hopp och löften om den nya tekniken, men inga SMR har testats ännu. Evens och Högselius nämner att enligt forskare i USA är det en risk att säga att ny kärnkraft ska lösa framtida energiproblem för detta kan leda till katastrofer.

De båda professorerna ställer också frågan om vi kan ta underhållet på allvar? De menar att det finns väldigt få regler om underhållet i Europa och i Sverige. Exempelvis är SSM:s regler inom området från slutet av 1998 och 2004. Underhållsreglerna stadgar bland annat att anläggningarna ska ha ett underhållsprogram och det finns en handbok och guidelines från IAEA, men är detta tillräckligt. Framkommer också att Sverige var sent ute med sitt regelverk i en internationell jämförelse.

Underhållet i kärnkraftverken är exceptionellt med strålning, byråkrati och standardisering och det samarbete som krävs mellan underhållsarbetare och driftpersonal. I Norden finns det utmaningar såsom: äldre reaktorer, avreglering, frustration (politiken), konservativ kultur för nya regelverk och skillnader mellan anläggningarna nationellt med olika säkerhetskulturer på anläggningarna.

Forskarnas slutsatser kring behovet av underhåll:

- tillgänglighetsproblem p.g.a. underhållsproblem
- underhåll ställs mot innovation
- ett exceptionellt underhållsarbete på anläggningarna ställt mot brist på regelverk.

Därför måste frågan om vikten av underhåll tas mer på allvar.

Ledamoten Jeanette Qvist framhåller att det också handlar om skillnader i kulturer. Ledamoten Fabian Sjöberg poängterar, när det gäller skillnad i kulturer, att det trots allt är samma ägare, Vattenfall, till både Ringhals och Forsmark. Forskarna betonar återigen att det av forskningslitteraturen tydligt framgår om olikheter i säkerhetskulturer.

Avslutningsvis ställer samordnaren en fråga om vilken reaktionen är hos tillsynsmyndigheten när det gäller det ålderstigna regelverket? Av svaret framgår att det som presenterats så här långt är resultatet av akademisk forskning. Projektets slutresultat kommer att bli i form av en avhandling. Detta bör i sin tur leda till fortsatt forskning för att få fram ytterligare evidens inom underhållsområdet. Framkommer också att professorerna kommer att fortsätta forska om dessa frågor. De förklarar sig villiga att skicka mer information om forskningsartiklar med mera till samordnaren.

12. Kl. 10.30: Information om projektförslag "Kärnkraft i samhället" m.a.a. Energimyndighetens utlysning "Framtidens fossilfria elproduktion för en hållbar elförsörjning" för att bidra till utvecklingen av fossilfri elproduktion för en hållbar elförsörjning i framtidens elsystem

---

Föredragande: Jonas Sandstedt, Anna Fridén och Jonas Joelsson, RISE.

RISE (Research Institutes of Sweden AB) är ett svenskt helägt statligt forskningsinstitut, som samverkar med universitet, näringsliv och samhälle för innovationsutveckling och hållbar tillväxt. RISE ägnar sig åt industriforskning och innovation samt utför provning och certifiering. RISE har 3300 anställda och 3,9 mdkr. i omsättning. Forskningsinstitutet finns på 35 platser landet i 130 olika test- och demonstrationsmiljöer. RISE har en bredd sammansättning av kompetenser.

Energimyndighetens utlysning och forskningsanslaget omfattar dels kärnkraft, dels övrig fossilfri elproduktion. Fördelat på 100 mkr till vardera forskningsområdet.

Föredraganden framhåller att nyckeln för framtida kärnkraft inte i kärnteknik utan handlar mer om samhället i stort och att inkludera och samverka med olika parter inte minst kommunerna. Ett faktum är också att vi i Sverige nu lever i ett nytt samhälle och med andra lagar jämfört med när kärnkraft byggdes senast på 1960, -70 och -80-talen.

Det finns därför ett behov av samverkan och att skapa en arena för detta med alla berörda parter. De olika parterna kanske inte har samma åsikt, men ett behov av en gemensam bottenplatta. Projektförslaget har fått en bred uppbackning av de olika parterna såsom bland annat; energiföretagen, näringslivet, akademien och KSO. Aktörerna är inte inblandade i projektarbetet utan det sköter RISE med partners. Projekttiden är tre år.

Nedanstående arbetspaket kommer att tas fram:

- Arena för samverkan. Basplattan för hela projektet. Bjuda in och inkludera berörda aktörer inom ekosystemet i konkret och verksamhetsnära samverkan. Ta fram nya arbetssätt och testa dessa. Kärnkraftskommunerna har insikt och kompetenser som andra nya presumtiva platser inte har.
- Juridisk analys. Prövningen enl. Miljöbalken är inte tidigare prövad. Tillståndprocessens omfattning svår att uppskatta. Behov att kartlägga vilka steg processen ska innehålla och vilka roller aktörerna har i processen. Allt det juridiska är komplicerat.
- Lokalsamhällen, socioekonomisk analys. Lokala och ekonomiska aspekter av kärnkraft ska undersökas. Förstå effekterna och hur invånarna uppfattar att bo i dessa kommuner med kärnteknisk verksamhet. Beteendevetare kommer att användas. I denna del finns budget för kommunernas medverkan. Framför allt de kommuner som har kärnkraft i operativ drift.
- Stödtjänster och nyttor. Inte enbart elproduktion. Utan även andra nyttor med kärnkraft.
- Finansiering. Undersöka möjliga positiva effekter för berörda kommuner.
- Internationell bench-mark. Genom internationella kontakter ta hem nya lärdomar och erfarenheter till den svenska processen. I denna del kommer även kontakter att förekomma med det europeiska nätverket GMF.

Energimyndighetens beslut om projektmedel kommer först den 1/4 2024.

Avslutningsvis framför RISE representanter ett stort tack till KSO och samordnaren för mycket värdefullt samarbete under ansökningsprocessen.

Ordföranden framhåller att SKB AB sedan tidigare har analyserat lokala konsekvenser av kärnkraft/kärnavfall i kommunerna. Vidare framhålls vikten av att hos regeringsföreträdare skapa förståelse för lokal acceptans och förankring under den framtida processen kring ny kärnkraft.

Ledamoten Per-Gunnar Persson understryker vikten av att tillvarata den erfarenhet som finns i de berörda kommunerna.

Ledamoten Jeanette Qvist menar att ett projekt av detta slag är intressant eftersom det var så länge sedan som kärnkraft byggdes senast. I sammanhanget är det beklagligt att två av de lokala säkerhetsnämnderna har lagts ned när de nu kommer att behövas mer än någonsin.

KSO- samordnaren menar att projektet kan bli en ”murbräcka” för KSO i de frågor man vill nå ut med framför allt vikten av lokal acceptans och delaktighet i beslutsprocessen.

13. Avslutning

Ordföranden framför ett tack till de båda KTH- professorerna och RISE representanter för två intressanta externa föredrag.

Avslutningsvis tackar ordföranden styrelsen för ett bra möte.

Andreas Erlandsson
Ordförande

Ted Lindquist
Samordnare/Gen.sekr.